

SZEKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRKEZŐK EGYLETE ÉS AZ UDVARHELYMEGYEI ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFETÉRI DÍJAK: Egyszer 4 Ft. Féléves 10 Ft. Negyedéves 1 Ft. Pótlók, tanítók és községi elöljárók részére 50 c. A "László-egylet" tagjaihoz, köztük az elöljárókhoz 30 c. — Egy példány ára 8 k.

Megjelenik hetenteik, egyszer, vasárnap.

Feladv. szerkesztés és kiadás jogát tartja.

BETECH PÁL.

Hivatásos hirdetések 100 szavonál mind 2 kr. szavonál 1 kr. magánhirdetések 100 szavonál 3 kr. (hosszúbbi költségek 2 forint). Hirdetési díjak: Budapesti Hírlap 100 szavonál 50 Ft. Hirdetés az újlatásig ingyen, az újlatásig 100 szavonál 50 Ft. Hirdetés az újlatásig ingyen, az újlatásig 100 szavonál 50 Ft.

Hirdetéseket a lap szerkesztőjének minden hirdetői irdó

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓVÁLTAL: BETECH PÁL

Könyvnyomtatás és könyvtárolás (Kassai-utca), hogy minden a legut érdeklő közönségnek, előfizetők és hirdetők számára rendelkezésre álljon. Kéziratok nem adódnak vissza.

Az algogyói szekely földmives iskola.*

E lap egyik megelőző számlának "Közgazdaság" című rovatában van közölve az ezen iskolába való beíreléshez vonatkozó hirdetésünk, melyet nem lehet elégségs ajánlani a közönség figyelmébe.

Valamennyi között talán az egyik legfontosabb intézet ez az iskola mindazok között, melyek léteznek a falusi és mezőgazdasággal gyakorlatilag foglalkozó ifjú szekely néma-kelet akarák jábra általani, tanulni, tanulni a hazai viszonyokba léle nevelési és léle vezetési.

A nagy közönségnek ez a felteguja ugyanis tisztele irányt vezet újabb időben. A sokaság abban a felteguában van, hogy tanulni ma azért kell, hogy a munkát el lehessen aztani kerülni; keztyűs kézzel, újjalzással, célirálkodással lehessen éni. Ma a falusiak nagy része is csak parafinosai akar tudni, de dolgozni nem. Az évenként folytonosan változó előjárásigazgatóság legnagyobbi része így nevelni óhánágnak. Nagy része nem tud egyebet, mint nevet aláírni, de azért unak, tudnának tartja magát, a ki azt mondja, hogy ő nem kér másból tanácsot, de tanácsot se nagyon hűnek volna. Ha 2-3 napszámot képes számon állítani, hát ezekben az elére áll pipálva, vagy szivarozva a mezőn s csak nézi, hogy mit csinálnak.

Somorúan neveléses ez. Micsoda nagy hadereg az, mely 2-3 napszámából áll és micsoda nagy vezéri metűség az, ha valaki generálisknak képzeli magát 2-3 jámbor napszám ellen!

Nó hát ez nem helyes feltegu. Talán minden hibák és tévedések között ez boshuzja meg magát leggyarabban és kézzel legmegfoghatóbban s leggyarabban huz hurkot az ember nyakára.

Az ilyen urizáló, tudósokdó emberek, előjárásigazgatóság nagy része 15-25 éven innen eladósodtak falujuknak is, másoknak is, elszegényedtek, elesettek, korsoromadók lettek, családjukat, gyermekeiket semmivé tették. Az urizálás, a munkárelvűlés okozta.

Algogyók nem ilyen gondolkodók s nem ilyenek való ifjú nemzedék kell. Oda hitába meg az urizálódó, az évszály részét állingálással, ámbolygással, mulatozással, restelésekkel, rendtelenséggel, lecseldekkel, öngyűlösséggel tölteni akaró ifjú ember, mert onnan megszökik.

Oda olyan szülőik gyermeke kell, a kik fiatalon kezdező és munkások, nem pedig korsoromadóak, tekergetők, gyűmölés-és báránylaphosok és nem makacsosok, duzzó gáshoz, hanem engedelmességű szoktatottak; a kik mint mondani szokták — becsületlen és becsületlenkedők. Olyan ifjú emberek kellene, a kik akarnak is tudniak is munkások, szorgalmasok lenni, a kik fél tudják fogni, hogy az ifjú életük legnagyobbat képeznek, mert ember — ember s az azokat valóki könyvnyelmen elparagolja, soha többé vissza nem szeresheti.

Olyan ifjú emberek kellene, a kik fél tudják fogni, hogy ma azért kell tanulni mezőgazdaságot, mestereséget vagy egyebet, hogy aztán urizáljunk, urfiskodjunk, kisasszonyoskodjunk, hanem azért, hogy minél többet és minél drágább körtekből dolgozzunk. Legnagyobb lépeksek, mert tantán, tanulás nélkül s a titóbból sem lesz jó és értékes járunk odár s a kiszűből sem jó és megbízható hámos ló. Olyanok, a kik fél tudják fogni, hogy az élet ma nem jóték, hanem nagy feledat, a melyet megkell oldani minden kinek, elsőnek és utolsóknak egyaránt.

* Minden rendes és rangos urak figyelmébe ajánljuk a talány. Székely-udvarhely, 1898. augusztus 14.

Évenként ismétlődő, fenelább már említett igazgatói körövényvén forsa egyebekkel együtt az szokott lenni, hogy jegyző ura a hóna alatt elviszi rendre a falujába a hivatalos napoknál, bíró uramnak megmutatja. Bíró ur azt mondja, hogy ott nicapokot kapunk Algogyóra menni aláról ifjú. Ra ifjú a Körövényvén, hogy kihirdette, és senki sem vállalkozott.

Oh, én Isteneim, én Isteneim! Míg a négyzetűt, a falak eszrei és borselen eszerei sem tesznek újat embernek, saját szemcséjük értékeiben úgy, mint kollekt, talán tudatlansággal, vagy talán azért, hogy az-ig valamilyen emberjára kitűnő ember legyen, valahol és valamikor, mint őt...

Fel kell kérni a papokat és tanítókat is arra, hogy templomokban és iskoláikban utonfentlen is a tegek közé az előlélet s hássanok oda, hogy az ifjú nemzedék indulhasson unak. Hiszen belőlünk, vengből, ugy sem lesz más több, mint a mik vagyunk, sőt minden nap meggyünk vissza fele; bennünk már nem nő a pénz, de ezekben az ifjakban meg nőhet. Az efeleleik így módon való közölteleje úgy hiszem, hogy ér annyit, mint valamely bírálti vagy más csudának az elmesélése. Ezek sem szentítség-teremtők meg Urunk háta, Látja — szerítem — első helyen erre a falura, erre az eltele való ügyes, tisztességes munkások dái tudó emberekkel kell kezdődnie, mert az ifjueket könyveik és hitosabb lesz a más világban léteik közé is egyfajta, mint azokat, a kik itt használódnak.

Amikor első helyen ezen afjólón való foglalkozásból kell vezetni, mert a más világ boldogulni kell, hogy ezeken, ha már ez — der — közből a másoknak, előkezdésnek nélkül az egyetembe nem eresztek be senkit, ha minden nistert végig jár is valaki, mert itt is törvény van s a más világunk is törvénye van.

En a néhai némenek a három léjhermet mind lényak közül egyetlen árva azt Algogyóra kommandiroztam 2 évvel ez előtt a hováadásigek paróló aláról elvégzése után. Előle raktam magam rendi szerint a tudni valókra. O vallakozott. Most végül. Lesz belőle valaki, ha mag nem issza és el nem kártyazza az időt. Mert még a nagygyűs urfól sem lesse, lefentebb a szűbölök és a bírsodalomoktól, ha megissza és elártyozza magát. Ez igaz.

Egy másik s sorhadnál pár év előtt kártyásgyűs viselt ifjúnak is eszere adtam az előtt 5-6 évvel Algogyóra. Kapott rajta. Ez a feltegu végül elszűzött, a ki egyetlen lényak az aszfölök. Úgy mondta, hogy öt após, anyós és feleség úgy nézi, mint egy hitvány cselédet; egyik ide, a másik oda reggizta, pirongatta, pedig korsoromadó nem jár s reggeltől estig dolgozik telen-nyáron. Meglehet azért binnak vele így — folytató tovább — mert ő szegény legény, sok após testvére van s az apja vagyonságból semmi, vagy lelteke kevés nőz rá. En azt mondanak, hogy menj el fráter Algogyóra, aztán állj bevalaminyi jószágba s légy ember. Elekes a lejed által több vagyonságot, mint a letelesgednek s ha Jeruzsálembe mész, oda is követni fog. Ha nem követ, elvárhatsz tőle s kapsz más tétet... Két három napí predikálom után hallottam, hogy Oltárszaga ment munkára. Ké a földesúr a marokból — gondom megamenni én. Ha néked Oltárszaga közelebb van, mint Algogyó, hátsek meg nem. Nagy gárda lesz belőled!

Oklandón apának és anyának is eszere adtam Algogyót, hogy két fók közül a nagygyűsöt, a ki most végző el a huszársgát, küldjék oda. Magam is levelet írtam a huszár úrról a társamnak, hogy az osztályba, hogy az osztályba küldjék el. Elküldték. Most hallom, hogy beállított csendőrnök jöt teret, — mondan — oda is ember kell, Ennek a végzésével ő is kaphat

15-16 lét, havi nyugdíjra is abból ur és nagygazda lehet, mint ama másik végzett csendőri, a ki így nyugdíj mellett pipázva, kártyázva, munka és egyéb vagyon nélkül, ifjú ember léteke loppja a napot, csajja óhánást, — vagy ama másik, a ki kapott négyes száz forint végkielégítést és beállított unak s azt hiszi, hogy belőle foszragó, vagy alásipán is lesz. Ez — kevés pénz elked pár év alatt s aztán lesz a falujának atka.

Egy másik végzett legénynek a tulajdonára elment, az én falomból. Ez talán nem mond csútotok. Lesz annyit esze. Emlen Zernyestre munkára, hogy az indulásig szeressen meg valamit.

Falu helyen az ilyen kérdésekről olyan remebnos, ragyvalék értékes, mendemondó keletkezik, mint a ludak beszélgetése. A kinek az esze helyt van, az elmeje; a kinek csak anyai esze van, mint a ludaknak, az elmarad.

Boldoguljunk mindenki úgy, a hogy tud. De azért eszére kell adni a jót s a többi az ő dolga. Ne mára, hanem önmagára vessen egyet kedőbb-határba, ha arra kerül a sor.

Menjtek Algogyóra szegény sorsú szekely ifjak s legyen ember letetek!... Benedek Elek kisbaczoni apitök is diddát mond utának!... S ha jól viselitek magatokat, úgy esze emberek lesztek a jó hűreteket hallja, a Kormos, Homoród, Küküllő, Nyírkő meléki, zetalaki, boldogulni, hodyak és korsúrtári királyi úrbólólyok olyannak, mint a tezek a lakodalmotok, hogy a hetenedik nagypapok sem hallott szűbbet!...

Apitök:

Derzi József.

Vármegyének közigazgatási bizottsága.

havi rendez ülését hé 10 ón áll Jler János gróf, vármegyének főispánja előlétele alatt tartotta meg. Az előléte megkezdte a vármegye ügyeinek érlekes mozzantatait az elöltek Ugron Zoltán azon szervezése, hogy ő a mul üléseni meg nem jellese indokból lett értesítősé, a főispán, mint a közigazgatási bizottság elnöke, rendszabotást. Ezt pedig a kifogásolja, mivel sem a törvényben, sem a szabályzatban utasítás a bejelensé aláírására nem tal.

Főispán a lévi gázgatási bizottság tagjaknak előmutatta azt a rért levélzóló-lap-csót, mivel Ugron Z. kimaradtak igazolta s kijelentette, hogy a közeg, biz. rég jdo óta szabályzati nyomtatott ivelt ozvot a ki tagjai köztbe a bizottságok megtehető. Ugron Z.-nek ajrósulása a bizottság tagoktól megkezdte, mert a ki, mint elnöknek első sorban volt kötelessége tekintély megvédése. Ezzel szempontról intette Ugron Z.-hoz azon feltegu, hogy az elöltek szűz, de a bizottság tisztán magára helyes, hanem szabályzati s kijelölt kérdése igazolja. Intézkedései ma sem fenntartja, de azért a határozattal való bírálási elöl ki-tri nem akar.

Ugron Z. által a felteguigazolással szemben felteguisáat csak támogatja, hogy a bizottság társulatok is több esetben fogadtak el igazolást. Elotte szenvedélyes hangon, különösen a feltegu azon kitölés kifogásolja, hogy a főispán való magára letelesben nem áll.

A főispán viszonválaszolt Ugron Z. a legelsőből kötelességének igazolását zavarni az azon kijelentésével, hogy a ki a bizottság tagoktól megkezdte, mert a ki, mint elnöknek első sorban volt kötelessége tekintély megvédése. Ezzel szempontról intette Ugron Z.-hoz azon feltegu, hogy az elöltek szűz, de a bizottság tisztán magára helyes, hanem szabályzati s kijelölt kérdése igazolja. Intézkedései ma sem fenntartja, de azért a határozattal való bírálási elöl ki-tri nem akar.

Eztán a havi és feleli jelölések megkezdése, mint a ki, mint elnöknek első sorban volt kötelessége tekintély megvédése. Ezzel szempontról intette Ugron Z.-hoz azon feltegu, hogy az elöltek szűz, de a bizottság tisztán magára helyes, hanem szabályzati s kijelölt kérdése igazolja. Intézkedései ma sem fenntartja, de azért a határozattal való bírálási elöl ki-tri nem akar.

* A többi nap lapján s közzététel az "Első-utó" megjelölésű előléte közönségének vonatkozó híreivel, hogy a valóságban nem felelnek meg és alkalmasok az olvasó körök megvilágosítására. Székely-udvarhely, 1898. augusztus 14.

